

Trhový řád v obci Kněževsi

1865,
tržní řád

§ 1

Trhové dni

Zde se odbývají následující trhy:

Trhy výroční a spolu trhy na dobytek, a sice:

1. To pondělí před tučným čtvrtkem. (*Připsáno: Výměrem ze dne 30/12 1893 č. 28451 přeložen na středu po I. neděli postní*)
2. V úterý po sv. Duchu.
3. Ve středu před sv. Kateřinou.

Kdyby výroční trh na některý zasvěcený svátek připadl, odročí se výroční trh na následní den všední po svátku připadlý.

§ 2

Které věci mohou se prodávati

Na trzích výročních prodávati se může zboží všeliké, s kterým dovoleno svobodný obchod vésti, tudíž i dobytek.

O dobytčím trhu může se prodávati dobytek koňský, hovězí i všeliký druh drobného dobytka.

Prodávání připravovaných pokrmů a šenkování nápojů na tržišti dovoleno není. Kdyby hostince a hospody místní návalu lidu nestačily, jest starosta obce zplnomocněn úředně oprávněným hospodským a krčmářům na čas téhož trhu, avšak s ušetřením práva propinačního (vystavovacího) dovoliti, aby na tržišti jídla prodávali a nápoje šenkovali.

§ 3

Kdo má právo prodávati

Každý může na trhy voziti zboží všeliké, s kterým jest dovoleno obchod vésti, pokud se zboží takové dle povahy trhu k prodání na něm připouští. Jestli však ku prodávání jistého zboží čili tovaru potřebí koncese, mohou je také na trzích prodávati jen ti živnostníci, kteří mají k tomu takovou koncesi.

Obchodníci po domích prodávající (hauzírníci) mohou trhy výroční navštěvovati a zboží své buď v otevřených stánkách aneb v pevných krámech, pokud trh trvá, prodávati, avšak zůstávají vždy obmezeni na zboží v hauzírnické knížce vyznačené a nesmí zboží to u větším množství vykládati než jim zákonem o obchodu po domech v § 16 dovoleno jest.

Cizozemci mohou týmž způsobem na trhy jezdit jako lidé zdejší, ač není-li za příčinou vzájemnosti něco jiného nařízeno.

§ 4

Které věci prodávati jest zapovězeno

Všeliké potraviny, kteréž buď nějakou přísadou zdraví škodlivou aneb jinak zkaženy jsou, podobně nezralé ovoce, leklé ryby a pošlí raci dozorstvím trhovým zabaveny a zničeny budou.

Těž v obchodu trhovém se netrpí a dozorstvím trhovým odstraněny budou všecky jiné potraviny, jež přísadou, byť i zdraví neškodnou porušeny jsou, k ošizení kupujících sloužiti mohou.

V tomto a onom případě bude prodáváč, ač nemá-li se k němu již dle obecného zákona trestního přikročiti, dle § 13 tohoto řádu trhového trestán.

§ 5

Stanoviska rozličného zboží trhového

Stanovisko všeho zboží trhového jest místo v středu obce kněžveské ležící.

§ 6

O prodeji pokoutním

Přespolní prodáváči nesmí pro trh určené zboží své vůbec jináč než na tržišti prodávati; proto nemají je ani po cestách, ani po ulicích aneb po hospodách prodávati aneb skládati, aniž je smí po domech roznášeti.

Však o trzích výročních mohou prodáváči tito krámy v domech najmouti a v nich své zboží prodávati.

Jen to se živnostníkům v potravním zboží obchod vedoucím zakazuje, aby, dokud trh trvá, zboží, které jsou na trh nedopravili, ukazováním vzorů (průb) na trhu k prodeji nenabízeli, ani po hostincích, po krčmách a jiných veřejných místech pro takové zboží kupců nehledali.

§ 7

Kdo má právo kupovati

Všickni, kdož přicházejí na trhy, mají stejné právo, a jmenovitě není, co se práva k zakupování týče, zcela žádného rozdílu mezi domácími, přespolními a cizozemci.

§ 8

O míře a váze

Prodávati se smí pouze na míry a váhy zákonem povolené, totiž: na dolnorakouskou měřici, dolnorakouské vědro, dolnorakouský

máz, vídeňský sáh, vídeňskou libru a vídeňský centnýř.

Pakli by kdo s jinou jakoukoli mírou neb váhou při obchodu dostižen byl, bude míra neb váha ta zabavena a propadne pokutě; nadto kdyby přestupník opět takovéto míry upotřebil, bude dle § 13 tohoto trhového řádu trestán.

Taktěž zapovídá se užívati v trhovém obchodu necimentované (tj. nepřezkoušené), byť i spravedlivé míry a váhy, a kdož by v tom zavínil, bude rovněž co přestupník trhového řádu trestán.

Pakli by kdo nespravedlivé aneb lehké, nechť již cimentované neb necimentované míry aneb váhy užil aneb vůbec v míře neb váze aneb u vlastnosti zboží trhového kupce provedl, bude dle obecného zákona trestního trestán. Obecní míry a váhy smí každý pod dohlídkou užívati, avšak má se za propůjčení jeden krejcar obci zaplatiti.

§ 9

Zákazy

Přeplacení kupce, když vyjednává s prodáváčem, jest zapovězeno. Co se na trhu koupilo, nesmí se o témž trhu opět prodávati. Podobně nesmí se nikdo s prodáváčem umlouvati, že po trhu jeho zboží odkoupí.

§ 10

Závadvky

Rozepře mezi kupci a prodáváči pro nedostání tržním smlouvám náleží před soudce občanského.

§ 11

Skladiště

Prodáváč smí své neprodané zboží svobodně odvézti, aneb smí je v obecních aneb soukromých místnostech skladních uložit, má ale, když zboží, kteréž při prodeji má býti ohlášeno, do soukromých skladišť ukládá, pokaždé u protokolu oznámiti, že je z tohoto skladiště byl prodal. Rozumí se samo sebou, že uložené trhové zboží z těchto skladišť smí jen o takových dnech trhových prodáváno býti, o kterých tyto věci na trhu vykládati dovoleno jest.

§ 12

Tržné

Každý kdož o trhových dnech trhové zboží na veřejných místech k prodeji vykládá, má následující tržné poplatky obci zapraviti:
O hlavních (výročních a dobytčích) trzích:

- A. Za nářadí od obce půjčené (budky, stánky, krámce, lavi-
ce, prkna atd.)
1. Z boudy devítiloketní jeden zl. a 50 kr.
 2. Z boudy šestiloketní jeden zl. r. č.
 3. Za 1 stoličku čtyry krejčary.
 4. Za 1 prkno čtyry krejčary.
- B. Z místa deset krejcarů.
- C. Za koňský, hovězí a drobný dobytek: z kusu pět krejcarů r. č.

Mají-li a mnoholi prodáváči mimo tržní dobu na náměstí a po ulicích zboží své vykládající obci z místa platiti, určí a oznámí obecní výbor zvláštní vyhláškou.

§ 13

Trestání přestupků

Přestupky trhového řádu tresce starosta spolu s dvěma obecními radními, a sice pokutou peněžitou až do 10 zl. r. č. a není-li pře-
stupník s to, aby ji zaplatil, vězením až na 48 hodin dle předpisu
obecního zřízení §§ 62 a 65. Za prodávání a kupování zapově-
zené vůbec kupec, prodáváč a dohazovač vesměs trestu podlé-
hají. Stížnosti na takové nálezy trestní jdou k politickému úřadu
okresnímu. Ze zaplacených peněžitých pokut poděluje se udavatel
třetinou, dostižitel též třetinou, pakli toho žádají. Přebytek přípa-
dá obecní pokladnici.

§ 14

Řízení v případnostech trestních

Dozorstvo trhové jest oprávněno věc, pro kterouž přestupník
trestu podléhá, zabaviti, a pokud pokuta vyplacena aneb pojištěna
není, v své moci podržeti. Pokuta peněžitá má, jakmile rozhod-
nutí trestní nabylo platnosti, v osmi dnech zapravena býti, jinak
se zboží prodá; pakli ale zboží jest porušitelno, má ihned pro-
dáno býti. Z peněz za takové zboží utržených zaplatí se pokuta a
nahradí se výlohy při tom vzešlé; pakli co zbývá, uloženo bude
k rukoum vlastnickým, a nepřihlásí-li se během jednoho roku,
bude to přikázáno místnímu ústavu pro chudé.

§ 15

Dohlídka trhová

Tržní dozorství jest povinno pečovati o to, aby tržní pravidla tuto
uvedená plněna byla a má přestupníky udati starostovi ku po-
trestání. Kdo se na trhu neslušně chová anebo tržnímu dozorství
povinného poslušnosti neprokáže, bude bez průtahu zadržán a
dle § 13 potrestán.

Urážka dozorství trhového slovy, skutkem aneb dokonce protive-
ním se a násilím potresce se podle zákona trestního.

Dáno v sezení obecního výboru v Kněževsi
dne 1. listopadu r. 1864.

František Cedl
představený

Josef Patrák
radní

Číslo 6066
Schvaluje se od c. k. místodržitelství v Praze
dne 11. února 1865.

Lažanský

Opsáno dne 3. ledna 1866

*Připsáno na okraj: Výměrem ze dne 3. června 1890 č. 9211
povolené 2 trhy na dobytek: 1. V pondělí po obrácení sv. Pavla,
2. V úterý před sv. Vavřincem. 2 týdenní trhy, v úterý a v pátek.
Kdyby na ten den připadl svátek, odbývá se trh den před svátkem.*

Rok 1866

Roku tohoto v měsíci lednu tak mírná byla zima, že není pamětníků podobné. Ani nemrzlo, aniž sníh padal, jenom mírně přšelo. V polích se oralo, a komáři vesele si poletovali v teplém vzduchu jarním.

Dne 10. února byl krásný jarní den. Skřivánci zpívali vysoko v povětří a včely vylétaly z oulů.

Po mírné zimě následovalo chladné jaro a mrazy mnoho uškodily žitám, právě když v květu stály. Velké sucho škodilo také obzvláště ovsu. Pšenice a ječmeny na zrno obstojné, v slámě byly příliš krátké. Také brambory mnoho pomrzly. Chmele byla úroda malá, asi poloviční žeň a platil se zprvu za 120 zl., pak za 140 zl. a 150 zl.

Rok 1866 navždy památným zůstane v dějinách Rakouska vůbec a Čech zvláště. Takzvaná válka „Němců s Němci“, jak nazvána byla v manifestu k národům čili „válka panská“, jak ji nazval lid náš, čili „válka sedmidenní“, jakž ji Prusové nazvali, válka ta nejbolestněji stihla země Koruny české. Nebudu zde vypisovati, kdo a proč válku tu vyvolal. Kdo nabýti chce jasného obrazu o celém tom ohromném neštěstí, které postihlo národ náš, nechť si přehlídne časopis „Národní listy“, tamť světlá naše kronika. Také v obec naší dorazilo dne 26. července vojsko pruské, a sice dragouni. Ubytováno bylo v obci zdejší na noc 111 mužů, 4 oficíři, 115 koní. Spotřebovalo se: 27 centů 60 liber sena po 3 zl. = 82 zl.

1866, počasí

1866, úroda

1866, válka

80 kr., 21 korců 9 čtvrtcí ovsá po 5 zl. = 107 zl. 81 ¼ kr., 6 centů
90 liber slámy po 1 zl. = 6 zl. 90 kr., za podkování koní 10 zl. 7 kr.,
potrava pro vojsko 119 zl., dále dodati se musely tři povozy na tři
dny – 36 zl., což činí úhrnem zl. 262 58 ¼ kr.

27. července táhli dále k Plzni, dne 9. srpna ale ubírali se zase
nazpět a ubytování byli v Kolečovicích a v Horosedlech, 10. srpna
táhla pěchota přes Kněževy a Chrástany, jízdní přes Kněževy na
císařskou silnici ku Praze.

Válkou panskou nazval lid náš válku tuto proto, že nejdříve páni
úředníci před nepřítelem utíkali, činíce mezi lidem jen ještě větší
zmatek. Však se lidé brzy do poměrů těch vpravili, a bez slavných
c. k. úřadů udrželi pořádek v zemi.

Musím ale tuto podotknouti, že náš okresní úřad rakovnický ne-
tekl. Nejspíše že nedostal rozkaz „ze shora“.